

עת"א 26292/02/18 - ס ב נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 26292-02-18 ב(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני	כבוד השופטת מיכל ברנט
העותר	ס ב (אסיר)
נגד	
המשיבים	1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים 2. מדינת ישראל

החלטה

כללי

1. העותר מרצה עונש מאסר עולם שנקצב ל-30 שנים בגין רצח. כן מרצה את מאסרו בגין עבירות אלימות, מרמה וסמים, וזאת החל מיום 21.5.92. מועד שחרורו ממאסר צפוי ביום 20.5.22. זהו מאסרו השני והוא מסווג לקטגוריה א'.

טענות ב"כ הצדדים

2. העותר מלין על סירוב המשיבה לשנות את סיווגו לקטגוריה ב-1 ולהוצאתו לחופשות.

לטענת ב"כ העותר, העותר בן 61, ריצה עד כה 26 מתוך 30 שנות מאסר שנגזרו עליו, השתתף בקבוצות טיפוליות וחינוכיות רבות, בין היתר בתחום האלימות, ועבר פרויקט גמילה מסמים. בחודש אפריל 2016, עת שהה העותר בחופשה, הגיעו שוטרים לביקורת ומצאו כי העותר שהה בחדרו לבד בעוד הערבים הצמודים היו בלובי המלון, ובשל כך הופסקו חופשותיו. כיום, לאחר שסיים את תקופת הענישה ועבר קבוצה משמעותית בתחום האלימות, מבקש העותר להשיבו לסבב חופשות.

במעמד הדין הדגיש ב"כ העותר כי לא נעברה כל עבירה על ידי העותר במהלך החופשה, אלא מדובר בהפרה מינורית יחסית. כן הפנה ב"כ העותר לכך שהערכת המסוכנות של העותר נקבעה כנמוכה ביחס לאלימות חוזרת, העותר משולב בעבודה ובקנטינה ובשלה העת להחזירו לחופשות.

לטענת ב"כ המשיב, העותר שולב בסבב חופשות החל משנת 1999, אולם במהלך השנים אירעו מספר הפרות של תנאי החופשה בגין נקטעו חופשותיו, ובחופשתו האחרונה בחודש אפריל 2016 הפר פעם נוספת את תנאי החופשה, בכך שנותר בחדרו במלון ללא שני ערביי הצמודים, ועל כן חופשותיו הופסקו.

ועדת הקטגוריות שהתכנסה בעניינו של העותר ביום 30.1.18 התייחסה לאבחון הפסיכולוגי בעניינו של העותר ממנו עולה שהעותר מתאפיין בקווים אנטיסוציאליים, אימפולסיבי ומתקשה לדחות סיפוקים, נוטה לחוש כעס ועוינות ורמת מסוכנותו הוערכה כבינונית.

כן התייחסה לחוו"ד גורמי טיפול ושיקום אשר פרטה את הפרות תנאי החופשה על ידי העותר ואת העובדה שמדובר בהפרה שלישית, כמו גם את העובדה שלא נמצא מתאים לשילוב בתכנית רש"א. בשים לב לאלה מצאה הוועדה כי העותר שב ומפר את תנאי החופשה ואינו מתקדם בהליך השיקומי, התנהגותו אינה יציבה ומעידה כי לא נתרם מו הטיפול, רמת מסוכנותו עדיין גבוהה ולפיכך לא ניתן לתת בו אמון ולאשר חופשותיו.

דין והכרעה

מאבחון פסיכולוגי שנערך לעותר ביום 26.1.17 עולה כי העותר בן 60, גרוש ואב לשני ילדים בגירים ועומד על הכחשתו את עבירת הרצח בה הורשע. ברקע התמכרות לסמים, אך עבר הליך גמילה בתקופת מאסרו ונקי מזה 11 שנים. ביחס לחופשותיו בשנת 1999- החל סבב חופשות אשר הופסק פעמיים, פעם אחת בגין ניסיון החדרת סם לבית הסוהר ופעם נוספת בגין הפרת תנאי מעצר בית. חזר לסבב חופשות בשנת 2014 אשר התנהלו ללא חריג עד לחודש אפריל 2016 עת נמצא לבדו בחדרו במלון, ללא נוכחות הערבים כמתחייב מתנאי חופשתו.

עקב הפרת התנאים הוקפאו חופשותיו, עבודתו הופסקה ובוטלה העברתו לשיקום.

העותר ממזער את חומרת ההפרה ותופס את עונשו כמוגזם ולא מידתי. הביע תסכול נוכח ביטול העברתו לשיקום וחשש משחרורו ללא הסתגלות הדרגתית לחיים בקהילה.

לאורך מאסרו עבד בתעסוקה ולאחר מכן בבדק בית, ומאז החופשה בה הפר תנאים אינו מועסק. כעת מצבו הרפואי אינו מאפשר שילובו בעבודה פיזית מאומצת. בעבר אושפז במחלקה סגורה עקב 3 ניסיונות אובדניים, אולם כיום יציב ומאורגן ללא טיפול פסיכיאטרי. במהלך המאסר שולב כאמור בפרויקט 'הבשורה' לגמילה מסמים והוא נקי מסמים. כן השתתף בשתי קבוצות של שליטה בכעסים, והתרשמות גורמי הטיפול היא כי עמד בדרישות הטיפול ולקח חלק פעיל ומשמעותי בתהליכים הקבוצתיים, ניכר כי עבר תהליך אישי משמעותי במסגרת הקבוצה והגיע לתובנות לגבי התנהלותו והשלכותיה ואף דיבר בפתיחות על סעיפי האישום המיוחסים לו. השתתף בקבוצות נוספות בנושאי זוגיות, התמודדות עם שינויים והדרכת הורים. להתרשמות הבדוק "מדובר באדם בעל אינטליגנציה גבוהה אשר עבר תהליך אישי משמעותי במהלך מאסרו, והגיע לתובנות מעמיקות בנוגע לאורח חייו והתנהלותו טרם מאסרו ובמהלכו".

אף שמאבחון של העותר עלה פרופיל המתאפיין בקווים אנטי סוציאליים, נטייה לחוש כעס ועוינות, נטייה להתנהגויות

אימפולסיביות וקושי בדחיית סיפוקים, ציין הבודק כי "הנבדק למד לזהות את דפוסי החשיבה וההתנהגות הפתולוגיים המאפיינים אותו, ורכש כלים להתמודדות אדפטיבית". בנסיבות אלה הוערכה רמת מסוכנותו **כבינונית**.

בחוו"ד גורמי הטיפול והשיקום מצוינת התקדמותו של העותר לאורך השנים, על אף עליות ומורדות, והרושם כי עשה מאמצים לשינוי דפוסי חיו והתנהלותו עד כי הומלץ לשיקום, על מנת לאפשר חיזוק ושימור ההישגים ורכישת כלים ומיומנויות לקראת שחרורו לקהילה בעתיד. דא עקא, העברתו לאגף בוטלה עקב הפרת התנאים. האפשרות לבניית תכנית רש"א נדחתה בשים לב לאופי העבירה, הכחשתו והפרת תנאי חופשה.

בפרוטוקול ועדת אסירי עולם צוין כי העותר לא עבר טיפול משמעותי בתחום האלימות, אף שמחוות דעת גורמי הטיפול והשיקום עולה כי השתתף פעמיים בקבוצת שליטה בכעסים וכן השלים קבוצת אלימות CBT שנמשכה כחמישה חודשים. כמו כן הפנתה הועדה לאבחון האישיות, אף כי ניכר שהעותר גיבש תובנות משמעותיות ורכש כלים, וכי לא רשומים אירועים שליליים לחובת העותר.

מבחינת גורמי המודיעין והמשטרה אין המלצה לחופשות, לנוכח הפרת התנאים.

התרשמותה הסופית של הוועדה היא כי העותר איננו ממלא את תנאי פקודת החופשות, "ואינו מתקדם בכל תהליך שיקומי", וכי "התנהגותו אינה יציבה ומעידה כי אינו נתרם. רמת מסוכנותו עדיין גבוהה. לפיכך לא ניתן לשוב ולתת בו אמון".

בנסיבות אלה ציינתי בהחלטתי מיום 28.3.18 כי קיים פער לא מוסבר בין המסד העובדתי עליו נתנה הוועדה את דעתה, לבין מסקנותיה. הוועדה הכירה בהתקדמותו הטיפולית של העותר אולם בהמשך ציינה שאינו מתקדם "בכל תהליך שיקומי", כמו כן הוסק כי העותר "אינו נתרם" אף שצוין במפורש על ידי גורמי הטיפול - אף לאחר ההפרה - כי נתרם וכי מבין את המחירים ששילם. לא ברור מדוע צוין במסקנות הוועדה שמסוכנותו עדיין גבוהה, כאשר בפועל זו הוערכה כבינונית. יתרה מכך, הקווים השליליים באישיותו כפי שעולה מהפרופיל האישיותי שנסקר על ידי המשיבה בהרחבה היו קיימים גם קודם לכן - עת יצא העותר לחופשות (41 חופשות בסך הכל).

בשים לב לפערים האמורים, מצאתי להפנות את הנושא לדיון חוזר בפני הוועדה. כמו כן ציינתי כי על הוועדה לתת משקל ל**נסיבות ההפרה**, היינו - העותר כן נמצא בחדרו במלון, והערבים המלווים כן נמצאו במלון - אלא שלא היו ביחד עם העותר בחדרו; לעובדה שלא יוחסו **עבירות נלוות** להפרה; ול**חלוק הזמן** מעת ההפרה, נתונים אשר לא זכו למשקל על ידי גורמי המשטרה והמודיעין ולא על ידי הוועדה.

בהתאם להחלטתי התכנסה הוועדה פעם נוספת ביום 24.5.18, ולא מצאה לשנות ממסקנותיה. הוועדה מצאה כי בשקלול הנתונים מסוכנותו הכללית של העותר גבוהה להישנות ביצוע עבירות או הפרות בזמן חופשות. אשר לאופי ההפרה נטען כי הוועדה אינה מוסמכת לבחון את "רמת ההפרה".

איני רואה עין בעין עם עמדת הוועדה. מקום שהגורם המקצועי מצא שהמסוכנות להישנות ביצוע עבירות היא בינונית, איני סבורה כי הוועדה יכולה לחלוק על קביעה זו, בוודאי קביעה שאינה מנומקת ומבוססת כדבעי. הוועדה יכולה להעריך את המסוכנות ביחס להפרות בזמן חופשות, בשים לב להפרות קודמות - נתון שאליו לא נדרש מעריך המסוכנות. לדידי הדרך להעריך את המסוכנות האמורה היא בבחינת כלל הנסיבות כפי שאכן טענה הוועדה. דא עקא, שבמסגרת "כלל הנתונים" האמורים באים גם הנתונים אודות נסיבות ההפרה, דהיינו- היות הערבים בסמוך למקום, היעדר עבירות נוספות, וחלוף הזמן מעם ביצוע ההפרה, כמו גם כבדת הדרך הטיפולית שעשה בינתיים העותר.

על פי פקודת נציבות 04.40.00 חופשות אסירים פרק יב'- הפרת תנאי חופשה, סעיף מט.1.א., הפר האסיר אחד מתנאי החופשה שנקבעו, יוקפאו חופשותיו למשך 6 חודשים מיום הפרת התנאי. הפר האסיר תנאי חופשתו בפעם השלישית במהלך מאסרו -יוקפאו חופשותיו למשך שנה.

במקרה דנא, ההפרה היתה בחודש אפריל 2016 וחלפו למעלה משנתיים מאז הוקפאו חופשותיו של העותר.

בנסיבות אלה, אין מנוס מהתערבות בהחלטת הוועדה.

לאור האמור, אני מקבלת את העתירה ומורה על שינוי סיווגו של העותר לקטגוריה ב-1.

המזכירות מתבקשת לשלוח העתק ההחלטה לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, ד' תמוז תשע"ח, 17 יוני 2018, בהעדר הצדדים.